Nyolczadik é[illegible] lyam. 78. szám. Kolozsvár, szerda, április 6. 1887.

Sz állam[illegible]ESZTŐI IRODA:
Belközéputeza 21. szám[illegible]hogy m[illegible]épület) hová a lap szellemi részét illető
[illegible]k és k[illegible]nyek czimzendők.

AZ „ELL[illegible]elő isk[illegible]K“ ELŐFIZETÉSI DIJA:
Vidékre p[illegible]unk [illegible]vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . [illegible]azon [illegible]rt. | Negyedévre . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . [illegible]nk, [illegible]rt. | Egy hóra helyben . . 1 frt 50 kr.
Egyes j[illegible]szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivi[illegible]szre a vasár- és ünnepeket követő napokon.
Kéziratok n[illegible]em adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33. szám.

HIRDETESI DIJAK
Egy [ ] czentimeternyi tér ára 4 kr Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkek
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Az „Ellenzék“ [illegible]perselye.

(1886. április [illegible]jta.)

Az erdélyi Kultur[illegible] egyletnek:

Haller Zsuzsa k. a. egerbe[illegible]gyi tanítónőtől az Eger[illegible]begyen april 2-án rend[illegible]lezett nagyverseny tiszta jövedelme fejében . . . . . 38 frt — kr.

Össz[illegible]eg: 38 frt — kr.

Ehez adva az eddigi kin[illegible]utatast . . . . . 3816 frt 03 kr.

Együtt: 3854 frt 03 kr.

A szinház sorsa.

A kolozsvári szin[illegible]ház jövő kezelése kérdésében Budapes[illegible]ről ma a következő furcsán hangzó tu[illegible]dósitást vettük:

Br. Orczy Béla [illegible]belügyminiszter még nem szakitotta meg ugyan a Bölöny Józseffel megkezdett [illegible] alkudozások fonalát, de Krecsányi Ignácz vidéki igazgatóval is szóba állott, aki arra ajánlkozott, hogy átveszi a kolozsvári szinház kezelését mint magán-vállalkozó ugyanazon föltételek mellett, mint ahogy Csóka Sándor birta volt. Krecsányi, hogy ajánlatát annál elfogadhatóbb szinben tüntesse föl, azt mondta a belügyminiszternek, hogy ő (Krecsányi) már szerződtette is a kolozsvári társulat n a g y részét s igy azonnal átveheti a szinház vezetését. (Ebből csak az igaz, hogy a tagok közül Krecsányi még eddig csak Kulinyit és Váradi Ákost, a sugót szerződtette.)

Hogy Krecsányi most már aspirál a kolozsvári szinházra és kész volna a kolozsvári szinházat azon képtelen föltételek mellett is átvenni, melyek mellett megbukott Csóka s amelyek mellett megbukik akárki is, ennek a magyarázata a következő:

Keglevich gróf intendáns t u d v a levőleg szövetkezett volt Krecsányivel egy Temesvártt és Pozsonyban létesitendő szintársulat ügyében, mely a nemzeti szinház felügyelete alatt e két német városban a magyar szinészet állandósitását volt biztositandó. Az utolsó percben azonban (t. i. vasárnap) a miniszter kijelentette, hogy nem hajlandó ez összeköttetést elfogadni, mert ujabb terheket róna a budapesti szinházak ugyis jelentekeny költségvetésére. Most Krecsányi végső k é t s é g b e esett kapkodásában, mert A r a d r ó l most m á r k i s z o r u l t, kapja magát és beállit a miniszterhez, hogy a d j á k n e k i a k o l o z s v á r i s z i n h á z a t oly föltételekre, mint Csókának. Krecsányi, csak hogy nagyobb jogczimmel álljon elő, még arra a valótlanságra is rávetemedett, hogy ő már szerződtette a kolozsvári társulat n a g y részét. Keglevich intendáns, aki némileg engagirozva érzi magát Krecsányi iránt, természetesen egész befolyását mérlegbe veti Krecsányi mellett, csak hogy megszabadulhasson tőle.

Br. Orczy belügyminiszter vasárnap ismételten konferált Bölönyivel s értesitette őt a Krecsányi ajánlkozásáról. Ez ajánlat felett br. Orczy még nem határozott ugyan, sőt Bölönyitől ismételt biztatások között vált meg; de szavaiból kiérzett, hogy már — habozik. Igy tehát nincs kizárva a lehetősége annak, hogy a hosszu vajudásnak egy ujabb szerencsétlen kisérlet lesz vége a már megbukott vállalkozói rendszerrel.

* * *

Eddig szól budapesti tudósításunk.

Rousseau azzal kezdi Émil-jét, hogy „minden dolog jó, ahogy a teremtő kezei közül kikerül s minden elromlik az ember kezei között.“

Az államivá tett intézetekkel is igy vagyunk Magyarországon. Mihelyt ráteszi a kormány a kezét valamely intézményre, vagy közintézetre: kisérletre kisé let, baklövésre baklövés következik. Alig két esztendeje, hogy a kolozsvári szinházat a kormány teljesen és föltétlenül saját felügyelete alá keritette; s azóta válság válságot ér és soha olyan bizonytalan nem volt a kolozsvári szinház sorsa, mint amióta a miniszteri bürókból dirigálják.

Már most csak azt kérdezzük mi a belügyminiszter urtól: Mit akar ismét a vállalkozói rendszerrel? Hát egy bukás nem volt eléggé tanulságos? Miért állanak még csak szóba is megint egy fűhőz-fához kapkodó vidéki direktorral, akinek annyira nem kellett a kolozsvári szinház, hogy még nem is jelentkezett annak idején a pályázatnál? s csak most áll elő, miután a Keglevich-féle kombinácció csütörtököt mondott s igy őreá nézve bármely szinház vezetése s b á r m i l y e n f ö l t é t e l e k mellett valóságos kenyérkérdés.

Aztán miféle biztositékot képes nyujtani Krecsányi ur, hogy 20 ezer forint szubvencióval és azok mellett a képtelen föltételek mellett el fogja dirigálni a kolozsvári szinházat ugy a hogy kell? Talán az a garanczia, hogy jónevü vidéki direktor volt? Hát Csóka Sándor nem volt-é az s nem költötte-é el mégis 8 hó alatt a szubvencziót s aztán fizetésképtelenné lőn?

Ismételjük a kérdést: Mi garanciát nyujt Krecsányi ur személye? Vállalkozik-é a fejül-fizetésre (a 20 ezeren fejül) s ha igen: van-é megfelelő készpénz-biztositéka? Leteszi-e azt? Vagy talán leteszi s aztán ismét ki is veszi az első hónapban, mint Csóka tette s azután a társulat gázsi nélkül marad télvíz idején?

Igen, mert a realis biztositék nélkül ismét csak ide lyukadna a kisérlet. Aztán mit csinál Krecsányi ur a nyári idénnyel? Ismét a kolozsvári közönség nyakán akarnak tartani egy 7—8 ezer frtos társulatot, mikor 10—12 évi tapasztalat bizonyitja, hogy Kolozsvár télen-nyáron nem birja el? És mit csinál Krecsányi a társulattal most, az idén? — mert neki, ha jól tudjuk, van már szervezett társulata, melylyel N.-Váradra akart menni, a kolozsvári társulatból pedig, mely most is kenyér nélkül a legnagyobb aggálylyal néz jövője elé, két tagnál többet nem szerződtetett!

De végre is mit akarnak ismét ez ujabb kisérlettel? Hiszen a tyuk is kiszámithatja, hogy ez a folytonos kisérlet, válság, kapkodás, bizonytalanság végkép tönkre teszi a kolozsvári szinház nimbuszát, hitelét, elriaszt minden valamirevaló tehetséget s végre is oda sülyeszti a szinház müvészi szinvonalát, ahol a legutolsó piripócsi vándortrupp áll, mert hiszen ilyen bizonytalanság mellett nem fejlődhetik soha ki egy müvészi ensemble s nem fejlődhetik a tehetség, ha folyvást kell aggódnia amiatt, ha vajon nem marad-é holnap kenyér nélkül.

Igy bizony isten ellen való vétek, a keservesen beexekvált adófillérekből 34 ezer frtot kidobni ez intézetre, csak azért, hogy néhány adminisztrativ közeg fizetése biztosittassék, de se előadás, se szinész ne legyen még egy évre sem bizonyos afelől, hogy egy pár hónapi kisérlet megbukása után nem czitálja-é őket az államtitkár ur a közjegyző ur elé, lemondatni őket keservesen megérdemelt gázsijokról!

Ime ott van egy biztos megoldási mód, a Bölönyi intendaturájának kombinácziója. Csak a napokban fejtettük ki, hogy e megoldás milyen előnyöket nyujtana, a folytonos kisérletezés hátrányai nélkül; Bölönyi társadalmi helyzete, a szinügy körüli tájékozottsága és független vagyoni viszonyai minden tekintetben teljes financzialis biztositékot nyujtanak és évek hosszu során át biztositnák nemcsak az intézet sorsát, de megmentenék a kormányt is az intézet ügyeivel való folytonos bajlódástól.

Kérve-kérjük a kormányt: ne vegye oly félvállról a kolozsvári szinház kérdését; oldja meg azt már egyszer definitiv módon s főleg vegye szivére azt, hogy most épen, a kulturegyleti mozgalmak korszakában milyen szégyenletes, milyen megalázó az, ha az erdélyi részekben a magyar kultura egyik fontos tényezője: a kolozsvári szinház, daczára a fejedelmi és országos segélynek, folytonosan olyan szégyenletes válságokkal kénytelen küzködni!

X.

Politikai hirek.

Leczkét ad nekünk a „Kolozsvár“ a felől, hogy a pártélet mozgalmairól és a képviselőjelölésekről milyen hireket közöljünk. Több kerületre nézve nem tartja hireinket megbizhatóknak s utasitást ad nekünk, hogy ezentúl csak pártgyülési tényeket közöljünk. Köszönjük a leczkét s bátrak vagyunk egész tisztelettel kijelenteni, hogy — nem fogadjuk meg. Mi nem a „Kolozsvár“ számára irunk s ennélfogva közömbös előttünk, hogy elhiszi-e hireinket, vagy sem. Nekünk, az eljárásban — saját lelkiismeretünk ad utasitást, s bármilyen szokatlan is legyen e helyzet a Kolozsvár előtt, mégis fentartjuk, hogy modorunkra, eljárásunkra, taktikánkra nézve senkitől se fogadjunk el utasitásokat. Magyarán: Seperjen ki-ki a maga ajtója előtt. Szokja le a „Kolozsvár“ a kollegialis nagyképüsködést. Minap azt állitotta, hogy törvény és jogerős szerződés állapitotta meg, hogy a magyar ifjak németül tegyenek tiszti vizsgát. Megkérdeztük e törvény és e szerződés czimét, dátumát, szövegét — hogy mi is tanuljuk meg ha igaz és hogy a „Kolozsvár“ közönsége is világosodjék föl, ha nem igaz. A „Kolozsvár“ nem tudta idézni sem a törvényt sem a szerződést; mert a „Kolozsvár“ egy nem létező szerződésre és egy nem létező törvényre hivatkozott. A ki a forumon *ilyen* botlást követ el, annak nincsen jogczime arra, hogy nekünk a politikában tanácsokat osztogasson. Arra pedig semmi körülmények között nincsen jogczime, hogy belső ügyeinkbe avatkozzék.

Vámtárgyalások. Bécsben a külügyminiszteriumban hétfőn értekezlet volt a román delegáltakkal Szögyény osztályfőnök elnöklete alatt a kereskedelmi szerződés megkötése tárgyában. A tariffa kérdés képezte megbeszélés tárgyát s ezuttal ujra kitünt a szoros összefüggés az állategészségügyi konvencció és az iparczikkek vámjai közt. A román küldöttek engedményeket tettek az állategészségügyi konvenció egyes pontjait illetőleg, de vannak mások, melyek még megoldásra várnak. Főleg a tarifakérdésben okoz most nehézséget Románia óhaja, hogy az osztrák és magyar faipart határaitól távol akarja tartani. Ma érkezik ide Széchenyi gróf magyar kereskedelmi miniszter s mielőbb ki fog tünni, megkőthető-e a kereskedelmi szerződés, mert az eldöntés kizárólag Magyarország magatartásától függ.

Képviselőválasztási mozgalmak. A *Honti Ellenzék* irja: Hontmegyében a kormánypárt és az ellenzék közt a szabadelvü pártkör végrehajtó választmányának kezdeményezésére kiegyezés jött létre a jövő képviselőválasztásokra vonatkozólag. A három megyei választókerületből kettőben és pedig az ipolysághi és korponai kerületekben a kormánypárt jelöltjei, egyben, a szalkai kerületben az ellenzék jelöltje fognak megválasztatni minden küzdelem nélkül, a pártok közt létrejött megállapodás értelmében. *A szentendrei* kerület mostani képviselője, megyeri *Krausz* Lajos az idén Szatmármegyei fehérgyarmathi kerületében készül fellépni.

Német-franczia viszony. Francziaországnak nem kell attól tartania, hogy Németország megtamadja. Németország politikája francziaországgal szemben, abban áll, hogy a saját biztonsága és az európai béke biztositására, felszerelések és szövetségek által a Franczia országgal való leszámolás napját lehetőleg elhalasztani iparkodik. Hogy ez az állapot, mely nagy terheket ró Európára, meg fogja-e változtatni Francziaország nézetét Németországgal szemben, ez oly nyilt kérdés, melyre egyelőre még nem lehet válaszolni. — A Giers és Katkov közötti összekocczanást Berlinben nagy figyelemmel kisérik. Azt hiszik, hogy ha megvalósul az a hir, hogy a czár ellen ujabb merényletet követtek el, akkor az az általános figyelmet annyira igénybe venné, hogy az a kérdés, vajon Katkov vagy Giers dönti e el Oroszországnak a külföldhöz, különösen pedig Németországhoz való viszonyát, egy időre el lesz halasztható.

Kinek köszönhető a béke. A „Matin“ levelezője beszélgetést folytatott egy magas állásu orosz diplomatával, ez azt mondá, hogy a n é m e t f r a n c z i a h á b o r u k i t ö r é s é t ezuttal a czár akadályozta meg, ki rokonszenvez Francziaországgal. A német császár és Bismarck herczeg kénytelenek voltak meghajolni a czár vasakarata előtt.

Román lapokból.

(Künn és benn)

A romániai ellenzék a Balkán népeinek konföderatiójáért eseng. A törvényhozásban tárgyalják a költségvetést. Midőn a külügyit tárgyalták Cogalniceano Mihailla, Románia egyik legkitünőbb államférfia felvetette a konföderatió kérdését. Measiilletékesnek véli a külügyminisztert, hogy a konfederatio ügyében lépéseket tegyen. Hanem Ferekide, a külügyminiszter kijelentette, miszerint kalandokba nem elegyedik, Románia békés és szabad fejlődést óhajt.

Ugyancsak Cogalniceanu rontott volt neki Ausztriának, — Ausztria alatt érti különben Magyarországot, hogy közgazdaságát s kereskedelmét Romániának végpusztulással fenyegeti.

Egy szó mint száz, Cogalniceano urnak s a romániai ellenzéknek sehogy sem

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCÁJA.

1887. április 6.

A fatyol mögül.

Csevegés.

Irta: **Tompa Kálmán.**

Furcsa idők voltak azok!..

Most, a mikor harmincz s egy pár esztendő után, gyermekkorom emlékein elmerengve, eszembe jutnak azok az akkori idők, lelkem ugy elborong, ugy elfogja valami fájdalmas érzés s önkénytelenül felsóhajtok:

Szegény Magyarország, szegény magyar nemzet! mennyi megpróbáltatáson kellett átmenned, amig erre a kevés verőfényre juthattál!...

Emlékszem...

Mikor a faluvégén megvillantak azok a fényes, hegyes csákók, az északi koloszsus dicsőségének tropheumai, miket itt hagyott a hatalomra segitett zsarnokság sbirrjeinek fején, hogy legyen, ami a szegény elnyomott nemzetet a boszu édességére figyelmeztesse; mikor ezek a rézhegyü sisakok megvillantak a falu végén, a legelső magyar háztól megindult a posta végig a falun, hirül adva mindenkinek, akit illetett:

— Jönek.

Mindenki tudta miről van szó.

E hirre aztán minden magyar ember, a ki valaha Kossuth nevét kiejtette, a ki esetleg magyar bankjegyeket rejtegetett, vagy valami ősi fegyvert szegezett le a padlozat alá, elkezdett hagyakozni.

— A mig oda leszek jegy, meg ugy csináljatok, ezt, meg azt tegyétek. A három éves tulkokat adjátok el s az árából ötven forintot adjatok a prófusznak, hogy bánjék velem emberségesen; hébe-korba vagy egy hizott pulykát, libát, vagy egy pár kappant is hozhattok be neki, legalább ilyenkor hallok valamit rólatok. Most pedig Isten viselje gondotokat. Talán csak nem tartanak ott mig a világ.

Ezzel elővette a szepegő familiát s végig csókolgatván minden egyes tagját, életmegvető resignácziával gyujtott pipára s hosszu, sulyos léptekkel mérte végig a szobát.

Akinek esetleg nagyobb kiderülhető büne is volt a rováson, az már egy kissé tovább ment a hagyakozással.

— Ha nem találok hazajönni, ott vannak az iróasztal fiókjában az adóslevelek, s a nagy vaczkorfa odvában, egy pléhskatulyában vagy tizezer forint Kossuth-bankó. Ha befogják váltani — mert hogy beváltják, több mint bizonyos — azért szedte össze a német a mihez hozzájutol, hogy kevesebb maradjon a beváltásra; tehát ha befogják váltani, azzal a pénzzel kiházasithatod a leányunkat.

S igy tovább...

Hja! amikor azok a fényes, hegyes sisakos potentatok valamelyik faluba betették a lábukat, egyetlen magyar ember sem volt tisztába felőle, vajon a holnap hol virad reá s vajon annak az utnak, amely innen elveszi [illegible]sz-e visszatérője...

Bizony furcsa idők voltak azok!

Azonban nincs az a rossz a világon, aminek valami jó oldala ne volna. Ilyen jó oldala volt ennek a kutyaállapotnak, a magyar társadalomban bizonyos mesterséges affektált korlátok elenyészte. A tekintetes ur olyan jól találta magát a nemzetes urammal, mintha mindig együtt konversáltak volna, sőt a nagyságos urfi sem átallotta megindulni az ifju urral — vadászni, vagy leülni alkalmas kompániában egy kis — ferbli mellé.

Nem ugy mint most.

Most ha három magyar család lakik egy faluban, nem hogy együtt jól volnának, de még a falu lakóit is egymás ellen uszitják. S ha valamelyikökhez egy negyedik talál vetődni, annak van mit hallani a más két család alacsony származásáról, paraszt pöffeszkedéséről s egyéb hasonló örökölt, vagy [illegible] tulajdonságairól — csak győzze l[illegible]

Hát még ha [illegible]gig kellne hallgatnia!

Akkor bez[illegible]t. Rendre járták a fonó es[illegible] husz család is volt egy [illegible]ik elment mindegyikhez s [illegible]k, de olyan jól, hogy egysz[illegible]tték észre magukat, hogy [illegible] sir...

Mit siratt[illegible] ifju tiszteletes olvasott [illegible]k;“ mert eszükbe jutott [illegible]toki, issaszegi, piskii v[illegible]ban épen ugy, épen olya[illegible]tt; vagy a szegény „Ak[illegible] siratták, mely nagyon sokban hasonlitott azokéhoz, akik Olmütz Kuffstein vagy Jósefstadt kaszamatáiban bünhődték le azon nagy bünöket, hogy magyarnak születtek és nem tudtak hazaárulok lenni?!...

Mikor aztán jól kisirták magukat, az ezt követő nagy csöndesség után rágyujtottak arra a nótára, a mi nagyon hasonlitott a „Marseilles“-hoz, s olyan lelkiből fujta aprója, nagyja:

„Gyuró-tábla, réz-fazék,
Kis fedő és kis reszelő“...

Hanem ezt a szellemes szöveget csak a szájuk fujta: lelkükben az a másik visszhangzott, hogy „Sofia, Sofia,“ de hagyjuk! ugy is mindenki ismeri.

Ha végre ez is lejárt, elöszedték a jó öreg „Szikszai“-ból azokat a papir szeleteket, melyekre négy-öt különböző nagyságu és alaku lyuk volt vágva, odatartották a gyertya elé s a falra vetődött árnyékból mindenki megismerte:

— Ez Kossuth.

— Ez Battyányi.

— Ez Damjanich.

— Ez Bem.

Ezek voltak azok az árnyék-képek, fél shilhnettek, miket a német, ha meg is kapott volna — az imádságos könyvben, könynyen rá lehetett fogni, hogy Chrisostomus atya, amaz meg paduai Szent Antal.

Igy teltek el az esték. A nappalok egy részét igénybe vette a gazdaság, ami fenn maradt, azt valamelyik közelebb lakó kompossessorral eltárdlizták, piketirozták, vagy shakkozták; tepertős-pogácsa kvaterka és pipaszó mellett; csak eltelt az idő. Hanem mikor az ujságnap volt, akkor megélénkült az ujsághordozó ház tája. Egymásnak adták a kilincset.

— Mi ujság öcsém?

— Mit mond az ujság bátyám?

És összeültek öten-haton s a jó öreg „Politikai Ujdonságokat“, meg a Dósa Dani „Kolozsvári Közlöny“-ét kézről kézre adva, jó fennhangon, hogy minden kis szócskát pontosan megértsen, elolvasták az első betűtől egész addig, hogy „Nyomatott a Landerer és Heckenast betüivel“, vagy Nyomtatta Gámán János.“

Ilyen tárdli és ostábla, majd ujságolvasó kompánistája volt apámnak — Nagy Pista bácsi.

Szegény jó öreg! a világon mindenkinek Pista volt annyira, hogy halála után özvegyét sem hitta senki másként, mint Pistáné.

A hosszu őszi, téli és koratavaszi estéken, sőt egész délutánokan át tárdliztak, azzal a divatból rég kiment kártyával, melynek vörös felsőjén egy táblára szép dölt betükkel volt felirva: Zsiros István. (Mindig azt hittem, hogy ez a vörös felső maga Zsiros István.)

Apró népség voltam én még abban az időben ha kifáradtam a Samyllal és Balkárbéggel való birkozásban, oda hurodtam az apám háta mögé s bámultam azokat a nagy Z. b[illegible]et, melyekbe régi módilag a mondá[illegible]ztek: a felső felére a szá[illegible]ra az ötveneket, az aljá[illegible]kat egy-egy vonással. Sze-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

tudunk tetszeni. Hát az nem is czél; a muszka ezen uszályhordozóival semmi közünk.

*

A Gazetta azt irja, hogy a magyar pártok összes korteseiket mozgásba hozták már. Csak a románok nem mozdulnak. A magyar pártok ugy vélekednek, hogy majd a románokat megvásárolják s mint valami eszközöket felhasználják.

Ez bizon pedig igy volt és igy lesz! Elég sajnos. A mióta N.-Szebenben olyan bölcsek az emberek — azóta a nép erősen butult. Nagy-Szebenben határoznak s azok az urak aztán alkut kötnek a nép bőrére!

Ezt kellene megakadályozni. Azt kellene kivivni, hogy a román szavazó ne a szolgabiró, vagy lelkész parancsa szerint járjon, hanem kövesse saját meggyőződését. No ez egyhamar nem lesz meg, mert azok a n.-szebeni urak sem ohajtják, hogy a nép gondolkozzék, s hogy öntudatosan járjon el. Mire támaszkodnának a pópák és a dászkelek?

*

A bukaresti Telegraful, mely félhivatalos szinezettel bir, a vámtárgyalásokról vezérczikkezik.

Szeretné, ha sikerülne a szerződés megkötése — de nem bizik benne. Mikor a vámháboru kiütött, azzal fenyegették Romániát, hogy tönkre jut, elmult egy esztendő s még ez a tönkrejutás nem következett be. Sőt Románia e tekintetben erősebb, mint volt valaha. Azóta nagy államokkal, Oroszországgal is nagy mértékben előnyös szerződéseket kötött.

Ausztriával is békében szeretne élni, de hát Románia sokat tapasztalt a multból. A mi volt, az többé soha sem lesz; a sok szekaturától Románia örökre meg van mentve. — Ilyen kelepczébe Románia bele nem megy.

Aztán folytatja: A multak tapasztalatai után méltén követelhetjük ezt. E tapasztalat bebizonyitotta azt is, hogy mi háboruban is tudunk élni Ausztria-Magyarországgal, nem árt az már nekünk; tudunk mi már a saját lábunkon is járni.

És az az eljárás valóban azt mutatja, hogy Románia nehezen megy bele a szerződésbe. Okát mi a muszka befolyásban találjuk. Nem annyira Románia érdekeiről van szó, mint arról, nehogy mi béke-lábon álljunk szomszédunkkal. Ám lássa Románia a következményeket!

*

Bukarest városában nagy az izgatottság a bolgár menekültek ellen; az ismeretes merénylet a bolgár prefekt ellen lázba hozta a várost.

A boigár menekültek kiutasitását erősen hangsulyozzák.

(—)

Kultura a havasokban.

— Négy czikk. —

Topánfalva, 1887. márczius hava.

IV.

Továbbá mind a havasok érdeke, mind magasabb állami szempontok is megkivánnák, hogy a nevezett iskolákban a gymnasiumra praeparált gyermekek oly gymnasiumokba lépjenek, hol a nevelés és oktatás iránya a megkezdett uton haladjon, hogy az elhintett buzát ne hogy konkoly váltsa fel. Belényes, Balázsfalva és Nagyszeben sok növendéket kapnak e havasokból. S vajjon az itteni mind magyar, mind román szülék könnyebb iskoláztatása s szintén magasabb állami közérdekből: nem lenne-e igen kivánatos, hogy a forradalom által megsemmisült z a l a t h n a i m a g y a r g y m n a s i u m mint phőnix, — hamvaiból feltámadva, a havasok legintelligensebb s félig-meddig legközpontibb helyén — A b r u d b á n y á n ismét éreztesse e vidékkel rég eltünt áldásait.

Gymnasium Abrudbányán! Oly eszme, oly feltett kérdés ez, melynek jogosultságát igazolja azon szomoru jelenség, hogy annyi tenger nép között egyetlen-egy felsőbb iskola sincs; hogy akárhány szegény magyar szülő is nem képes gyermekeit távol, a magasabb iskolába küldeni s igy jövőt teremteni gyermekeinek; — és igazolja a zalathnai néhai gymnazium szép emlékü multja is, melynek még most is sokan élő volt tanulói conservativebb és szinpatétikusabb politikai magatartásuk folytán a zavarosabb és csendesebb időkben is kedvezőbb alakban tünnek fel előttünk. Ily nemzedék, intelligens elem nevelése a havasok között ugy hiszem magasabb érdek és közhasznubb a román ultrák szereplésénél, melynek uralma dominálna itt is, ha épen a jobbak már át nem látnák, hogy álmodozásaik oly visiók, melyek csak az excentrikus és beteges fántáziáknak szoktak szüleményeik lenni, melyeknek azonban hála Isten, itt nincs valami kedvező talajuk.

De a templom és iskolákon kivül még lennének egyéb kulturalis és humanisztikus intézmények is, mik e havasok lakóit közelebb és bizalmasabb érintkezésbe hozhatnák.

Nemde, különösen oly helyeken is, mint Verespatak, igen eleven tényező lenne egy jó szervezetü olvasókör? Vagy nem lenne-e szép irányu humanisztikus intézmény egy kisdedóvó, hogy lennének óva, védve a kisdedek, mig apjuk a bányában s anyjuk a zuzdáknál találnak fárasztó foglalkozást?

Nem czélirányosabb és hathatósb müködést biztositó eljárás lenne, ha pld. az Abrudbányán existáló különböző olvasó körök egybeolvadva: egy hatalmas egylet erejével egy közös firma és gondolkozás alá vonná az intelligensebb polgári és hivatalnoki elemeket?

Nemde általános ohajnak és nagy szükségletnek lenne elég téve, ha Topánfalva intelligenciája is végre-valahára megtalálná azon utat, módot, melyen a rég megpenditett kaszinó eszméjét megtestesülésre tudná juttatni? Hisz, ha az egyszerü román polgárok dalegyletet voltak képesek létesiteni s képzettségükhöz képest sikeres munkásságot kifejteni, erről ünnepélyekben kifejezést adni: hát a szép számu magyar és román intelligencia ne volna képes egy olvasó kör létesitésére? . . .

Nemde a népnevelés előmozditására lendületes hatást gyakorolna, ha a magyar és román tanitók kollegialisabb közelségbe jöve: közös egyleti kötelékben igyekeznének kitüntetni, hogy nemcsak hivatalosak, de czéljuk is egy és ugyanaz: e havasok magyar és román értelmi müveltségét fejleszteni, izmositani a közös hazai törvények és honszeretet sugalmai alatt?

Nem a havasvidék érdeke lenne e, hogy a divó iparágak tökéletesbitésére kellő segedelmi források és eszközök megszerezhetése végett szükséges iparegyesületek keletkezzenek?

Nemde a havasvidék bányászatán hatalmas lendületet idézne elő egyik centralis helyen felállitandó bányaiskola? És Offenbánya és környéke nyomorán nagyot segitene a megszüntetett bányaság ujból való visszaállitása? Stb. Stb. Stb.

Ezek lennének szerény vélekedésem szerint azon kapcsok, mik elég alkalmasoknak mutatkoznak a magyar és románságot nemcsak közelebbi érintkezésbe vonni, hanem közös, testvéries egyetértésben is tartani.

E kapcsoknak létesitése áldás lenne itt és mindenütt, mind a magyar, mind a románságra; mert csak ily módon és ily eszközök által érhető el azon magasztos czél, hogy béke és egyetértés uralkodjék hazánk különböző ajku népei közt.

Egyébiránt: videant consules! Mert ily eszmék, ily elvek és törekvések keresztülvitele első sorban, ezekre az eszközök megteremtése, az utak, módok kijelölése: azoktól függ és azok által lehetséges, kik mind magyar, mind román részről kellő tekintélylyel, társadalmi befolyással és különösen buzgó ügyszeretettel birnak nagy és magasztos dolgok müvelésére.

A talaj nem rosz; — csak jó mag és szorgalmas munkás erők szükségesek s a siker nem maradhat el.

Balambér.

Az E. M. K. E. feladatai.

Az Erdélyi Magyar Közmivel. Egyesület nagybecsü figyelmébe.

Az erdélyi magyar közmüvelődési egyesület, mint már czime mutatja és az általunk ismert programmjából is látható, magának azon nemes feladatot tüzte ki, hogy Erdély lakóinak támogatást nyujtson mindazon intézmények létesitésében, melyeknek rendeltetésök, hazánk ezen nyelvre, hitre és érzelemre nézve különböző népfajok által lakott részében a serdülő ifjaknak oly kiképzést adni és reájuk okszerü nevelés-tanitás által akként hatni, hogy ezek mint ugyanazon haza fiai, ennek jó és bal sorsában egyaránt részesei, egymást testvérekként szeressék, egymásmellett békében és egyetértésben éljenek és módjukban legyen, saját anyanyelvük mellett a hazánk állami életében mindenkire nézve, rang- és álláskülönbség nélkül, egyaránt szükséges közös nemzeti nyelvet is oly mértékben elsajátitani, hogy ezt szabad ösztönükből ápolni s készséggel és örömest használni képesek legyenek, hogy bennök ilykép a nemzeti közérzület ébresztessék és szilárditassék. E feladat kétségtelenül dicső és magasztos és sikeres megoldását bizonyára minden igaz hazafi, de főképen a közvetlenül érdekelt erdélyi magyar lakosság szive legbensejéből ohajtja, annyival is inkább, mert tiszta tudatával bir annak, hogy egymagára, az összhaza hozzájárulása nélkül, ezen a további fennmaradását feltételező mü keresztülvitelére egyáltalában képtelen. Végtelen nagy öröm tölti tehát el minden a haza igazi boldogsága és jövője iránt egészséges érzékkel biró honpolgár keblét azon élénk mozgalom fölött, melyet czimzett egyesület mindkét hazarészben megindított és lelkéből örvend a sikernek, mely müködését még ez ideig kiséri s biztatja a remény, hogy a mit a hazai kormány ez irányban politikai, pénzügyi vagy más, itt az alantabb rétegekben nem ismert okokból teljesiteni nem bir, azt az egész nemzet által támogatott erdélyi magyar közmüvelődési egyesület, nem lévén semmi egyéb, mint a tisztán nemzeti érdek által kötve, a rendelkezésére álló eszközökkel akadálytalanul véghez viheti.

Azon meggyőződésben, hogy ezen egyesület vezérférfiait a haza és a nemzet irányában elvállalt kötelezettségek teljesitésében a legószintébb, legönzéstelenebb honfiui érzelem vezérli: alulirottak is, mint az erdélyi magyar közmivelődési egyesületnek Erdő Szt.-György községben lakó tagjai, szabadságot vesznek maguknak, községüket az egyesület nagytekintetü igazgató-választmányának becses figyelmébe ajánlani, mivel ez szerény nézetök szerint megérdemli, hogy a közmivelődés tényezői részéről szemügyre vétessék s kulturális viszonyai beható tanulmányozás tárgyává tétessenek.

Erdő Szt.-György ugyanis, mely Maros-Tordamegye délkeleti szögletében, Udvarnelymegye tőszomszédságában fekszik, 2,200—2,500 lakost számlál, egy meglehetős nagyságu vidék központja, népes hetivásárokkal, gyógyszertárral, postaállomással, csendőrségi és pénzügyőri állomással bir, az ország határához közel esik és a magyar lakosság mellett majdnem felerészben románok is lakják: elég fontossággal bir arra, hogy a közmivelődési közegek figyelmöket erre irányozzák és a közhaladásra való törekvésében lehetőség szerint támogassák, lévén itt szó egy oly intézmény lé rehozásáról, melyet nemzeti, politikai és tegyük hozzá, még közgazdasági érdekek is sürgősen követelnek, mely hivatva volna e község vegyes ajku gyemekeit nemzeti irányban vezetni s őket hű, munkás és hasznos honfiakká képezni. Egy a tanköteles gyermekek létszámához képest szükséges helyiséggel, kellő felszereléssel és elegendő tanerőkkel ellátott teljes népiskola itt e községben oly hiány, melyet minden komolyan gondolkozó lakosa e községnek élénken érez, de a melyet maguk erejéből sem az itt élő felekezetek, sem a község állitani nem képesek, minek következtében a tanköteles gyermekek tetemes részének az iskolázás jótéteményében részesülés lehetetlenné válik. Fel is ismerte e sajnos visszonyokat már évek előtt Maros Tordamegye egykori tanfelügyelője, Fülöp Albert ur, és már akkor megtette az itteni két keresztény felekezetnek azon időben élt lelkészeinek az ajánlatot, hogy fogadnák el az általa javasolt állami iskolát, de a különböző felekezetek kölcsönös féltékenykedése és bizalmatlankodása egymás irányában, s mindnyájunkra nézve annyira szükséges intézmény létrejöttét meggátolta.

E hibát jóvá teendő, többen e község lakói közül, köztük alulirottak is, mult évi martius hóban lépést tettek a községi képviselő testületnél a községi vagy az állami iskolának minél előbbi felállitása iránt. Miként az ily általánosan érzett bajnál ez másképen nem is volt várható, a községi képviselő testület egyhangulag a kérelmezőkkel ugyanazon álláspontra helyezkedve, a hozzá benyujtott kérvényt az erre vonatkozólag a maga részéről hozott határozat kiséretében a megyei közigazgatási bizottsághoz nyujtotta be, innen pedig, nyert értesülés szerint, a magas kormányhoz lett pártolólag felterjesztve. Rendes körülmények közt az érdekelteknek igen alapos kilátásuk volna kedvező eredményre, annyival is inkább, mert e megye jelenlegi tanfelügyelője, nagyságos Deák Lajos ur, ismerve e viszonyokat, mint buzgó terjesztője a müveltségnek az ügyet hathatósan támogatja, ugy hogy az erdő szt.-györgyi közönség biztos lehet benne, miszerint ha csak más részről valamely elhárithatlan akadály nem jő közbe, köznevelési szükségleteiről mielőbb gondoskodva leend. Azonban hazánk mostani pénzügyi viszonyai közt arra az eshetőségre is kell elkészülve lennünk, hogy a központban ügyünket jobb időkre elhalasztha tónak fogják találni. E felfogás, melyet alig merünk a magyar nemzeti cultura fejlesztésében és minél magasabb szinvonalra emelésében lankadatlanul buzgolkodó közoktatási miniszterünk ő nagyméltóságáról feltenni, végtelenül lehangolná az illetőket, mert az iskola hiánya itt nem egy mostanában keletkezett baj, és nem csupán egy felekezet vagy osztály, hanem az egész község lakosságára nézve szükséges, melyről közoktatásunk rendezésének első éveiben lett volna már helyén gondoskodni. Hogy a népnevelés ügye e községben mily lábon állhatott a haza[illegible] törvényt meg[illegible] előző években é[illegible] fogva mily szükséges lett volna [illegible] annak idejében kellő figyelemb[illegible] [illegible]etszik az itteni lakosságnak azo[illegible] [illegible]veltségi fokának megfigyeléséből, [illegible] 16 [illegible] kori iskolákból kikerült, mert nem 8 [illegible] alóbb egyén kivételével, alig találhat[illegible] [illegible] népes községben egy embert, kinél vagy[illegible] [illegible]nely számba vehető nevelés nyomai észre[illegible]hetők volnának, é[illegible] ez a kevés kivétel sem a magyar, hanem a román elembol kerül ki, mely körülmény[illegible] a románok egy az ötvenes években itt él[illegible] fajrokonai elömenetelei[illegible]ért valóban buzgolkodó, az akkori rendszer szolgálatában á[illegible]lott román hivatalnoknak köszonhetik, ki[illegible] gyakorlatilag megmutatta, hogy egy né[illegible] életében a jó iskola mily[illegible]nő értékkel, mi[illegible] fontossággal bir, mert az akkori iskolából kikerült ifjak közül többen váltak a község hasznavehetőbb és értelmesebb tagjaivá, ki[illegible] szerzett ismereteiket községi ügyek intéze[illegible]sében érvényesiteni és [illegible]ezzel a tulysulyt a[illegible] övéik részére, a számra nézve őket felülmuló magyarok fölött mindez ideig biztositani tudtak. E körülmény eléggé bizonyitja, hogy egy, a nemzet érdekeinek szolgáló iskola felallitása itt e helyen egyike a legsürgősebb teendőknek, melynek elodázása, ha csak egy pár évre is, nemcsak a helybeli magyarságot, hanem minden e haza jóléte, függetlensége és szabadsága iránt fogékonysággal biró honfi keblét fájdalmasan érintené. Mert hogy még tovább is nézzük tétlenül a mieink hátterbe szoruláso[illegible] azt nem bocsáthatnók meg magunknak, de igenis szent kötelességünknek tekintjük, minden erőnkből odatörekedni, hogy az anyanyi évi mulasztás minél előbb jóvá téve legyen. Ezzel tartozunk a h a z á n a k, melyet hiven szolgálni első kötelessége mindenikünknek; ezzel tartozunk dicső elődeinknek, kik e hazát vérükkel szerezték meg részünkre; végre tartozunk ezzel utódainknak, kiknek számára e hazát biztositanunk kell. Hogy nemzetiségeink előre törekedjenek, hazafias irányban mivelődjenek és ekként magukat lelkes, mivelt honpolgárokká képezzék, ezt mi is, mint minden komolyan gondolkozó fia e hazának, szivünkből óhajtjuk és a legtisztább örömmel veszszük, ha látjuk, hogy ők is járulnak a maguk részéről is a nemzet szellemi tőkéjének gyarapitásához.

De hogy a magyar elem, mely ebben sorban van hivatva, a nevét viselő állam összes anyagi és szellemi tehetségeivel támogatni és ennek folytán az erre megkivántató képességek megszerzésében is kellő, hogy az ország nem magyarajku lakóinak mintaképül szolgáljon: ő ezzel ellenkezőleg nemzetiségeink barmelyike mögött meg hátramaradjon, mint ez, fájdalom, itt Erdő Szt. Györgyön az eset, ez ellen már tiltakozik nemzeti önérzetünk, ez megbocsáthatlan bün volna részünkről az ezeréves küzdelem közt megőrzött nemzeti önállásunk ellen. Erdő-Szt.-György községében a tanköteles gyermekek száma az 1886—87 iki kimutatás szerint 300-ra megy, kik közül kerülbelül 100 egyáltalában semmi oktatásban nem részesül, a többi pedig megfelelő iskolai helyiség és a tanerők e l é g t e l e n voltа következtében csak igen hiányos oktatást nyer. Már pedig e hazának szüksége van értelmes, kötelességhű és szilárd jellemü polgárokra; nem lehet reá nézve tehát közönbös 300 gyermek, köztük legalább 100 leány, tehát ugyanannyi leendő anya nevelése egy oly helyen, mely mint már fennebb mondatott, jelentékeny központ és az ország határa közelében van. Itt még inkább szükséges, mint az ország bensejében élő ifjuságnál, hogy benne a nemzeti öntudat ébresztessék és ápoltassék. Ennek lényege kelléke a jó iskola. Ily intézmény elérése czéljából kell minden eszközhöz folyamodnunk és e tekintetből tettük meg még

---

rettem. ott ülni az öregem háta möggött, de ezen élvezetemet igen gyakran megzavarta, fennemlitett két nagynevü játszó társam meg két kis hugocskájuk: Gyöngyike és Szenderelli.

Hogy pedig ne hogy azt higyje valaki, hogy ezek az én játszó társaim valami cirkassziai, vagy krimiai emigráns gyermekek voltak, megmondom, hogy ama hangzatos neveket négy kis gödölye viselte. Szegény édes apámat ugyanis megviselte volt a szebeni hazafi dresszirozó intézet, (vulgó börtön) levegője s fájogatott a melle, miért is több alaposan képzett öregasszony, tapasztalt néném asszony és bátyám uram tanácsára martilapi (szattyu) gyökérrel főzött fekete kecsketejet kellett innia. Az e czélra használt két kecske asszonyság iker maradéka volt a négy kis individium; hangzatos neveiket pedig a Jókai „Véres könyvek“ czimü beszély gyüjteményéből a „Fegyvertelen“ és „Khámok utóda“ gyönyörü elbeszéléseiből kölcsönöztük.

Ekkor folyt a krimi hadjárat — s Pista bácsi minden délután azzal a jóleső biztatással nyitott be hozzánk:

— Ne félj Laczi, (ez a Laczi az én apám) ha megverik a muszkát, adja is az isten! ebből a hadjáratból nekünk is lesz hasznunk, meglátod.

Aztán elővették a „Háboru kroniká“t, annak a végéhez a csata [illegible] volt mellékelve s ujra meg uj[illegible] tervelni, hogy ha a francziák [illegible] ugy, a törökök [illegible] elé, ha sikerül a „Malakoff“-ot bevenni, ha az oroszokat ebből, meg abból az állásból kiverhetik, biztos a győzelem s akkor aztán, a Kossuth által részünkre hangolt angol közvélemény követelni fogja az angol hadseregtől, hogy a magyar alkotmány helyreállitása érdekében interveniáljon. Az angol közvélemény pedig hatalmas. Az ellen még Palmerston sem merne tenni. De hát Napoleon is meg van nyerve a magyar ügynek; a török pedig már előbb megmutatta, hogy benne bizhatunk.

— No, no! csak azt mondom Laczi, hogy mi tavaszszal restaurálunk.

Apám persze jóváhagyta az öreg terveléseit, sőt fiatal szivvel, még tán többet is képzelt, mint amennyit Pista bácsi jövendölgetett.

Hja! a szegény rab madárnak olyan jól esik a szabadságról álmodozni!... Igy álmodozott akkor Magyarországnak minden igaz fia. Szegény rajongók, szegény álmodozók!

Hogy mi lett a krimi hadjárat vége, azt megmondja a történelem... És a magyar nemzet álmodozott tovább!...

Hanem szegény Pista bácsi tavaszszal valóban restaurált...

Talán az egész országban egy falu harangjai se sirnak ugy, mint a mi falunkban a reformatus templom harangjai. És nekem ugy tetszik, mintha most is fülembe sirnának, mint akkor, amikor szegény Pista bácsinak rikkatták meg őket.

Megesküdve és elválva.

A Dora szerzőjétől.

Angol eredetiből: **Amica.**

II.

(Folytatás.) (5)

Ha az egész világ atyám ellen támadna és vádolná, én akkor is mellette volnék és védelmezném. Papa, ne feledje, hogy mennyire szeretem.

A fehér hajat elsimitotta a gondterhes homlokról; az elsoványodott arczon levő mély barázdákat gyöngéden megcsókolgatta, s szenvedélyesen kiáltá:

Drágám, ha tudná, hogy mennyire szeretem! Mindazt a szeretetet mit más leányok, anyjuk, testvérük és barátaik között megosztanak én egyedül atyámnak adtam.

E leány mély ragaszkodásában atyjához volt valami megható. Beszédét hallgatva azt képzelhette volna az ember, hogy anya beszél gyermekével.

— Már most mondjon el mindent, folytatá. Szeretném ha anélkül is megtudhatnám, mert elmondása fájdalmat okoz papának; de ettől már nem kimélhetem meg.

Az öreg ur szemei oly borzasztó merev kifejezést nyertek; gondolatai a messze távolban látszottak tévedezni. Csak akkor tértek azok vissza, midőn leányának ajkai homlokát érinték; ekkor felrettent, mintha álmából ébresztették volna fel.

— Janthám, mondá, arról gondolkoztam, hogy mennyire vagyok bünös, de nem tudom meg mondani; gondolataim összevannak zavarva. Arról gondolkoztam, hogy ha valakivel vele születik valami erős hajlam valami iránt, mennyiben hibás ha a hajlamának enged?

— Papa nem tehet fel magának ilyen kérdést, válaszolá Jantha. A jónak és rosznak meg van a maga határa; s a rosz cselekedetet semmi vele született hajlam nem mentheti ki.

— Azt hiszem hogy nem, mondá az öreg gróf fájdalmas sohajjal. Némelyek költőnek születtek, s azoknak verseket kell irni; némelyek müvésznek, s azok képeket festenek vagy szobrokat csinálnak. Én vállalkozónak születtem, tehát hajlamomnak engedve vállalkozó voltam.

De Lady Jantha sokkal magassabb légkörben mozgott, mint hogy a mindennapi életet ösmerje, s a „vállalkozó“ szó értelmét tudja.

Sokszor ismételte ezt a szót, de nem talált benne semmi félelmest.

— Vállalkozó? papa, nincsen ebben semmi borzasztó, vagy van? — kérdé a leány.

— De igen — volt a válasz — ha a férfi soha sem elégedett, és mindig többre vágyik.

— De hogy lehetett volna papa elégedetlen? kérdé a leány csudálkozva.

— Gyermekem, nem tudom neked megmondani hogy mikor voltam más mint elégedetlen. Midőn birtokomba jutottam, az első dolgom a vállalkozás volt. Néha sokat nyertem, néha veszitettem. De akár nyertem, akár veszitettem, ez az őrült szenvedély mindig növekedett bennem. Janthám, tudod hogy minő vállalkozást értek? Talán nem mondhatom hogy nagy játékos voltam, mert a kártyás ereiben ugyan annak a láznak a tüze ég, mi a vállalkozóéban. Ügynökömmel, ki későbben egy lelkiösmeretlen gazembernek bizonyult, az egyik nap bevásároltattam az alapot, nehány napig birtokomban tartottam, s aztán eladtam haszonnal, s a forgatás által ezereket nyertem; később veszitettem, többször és nagyobb arányban mint a hogy nyertem volt.

— Tizenöt évvel ezelőtt, folytatá a gróf egy nehéz sohajjal, olyan sokat vesztettem, mi nekem is rettenetes pénznek tetszett. Hogy a követeléseknek megfelelhessek kénytelen voltam Croombe Apátságra adóságot venni fel; folytonos szerencsétlenség üldözött, s a vállalataimban beállott rossz fordulat nem hagyott előttem más segédforrást Hallgasd édesem, azt a száz ezer font birtokot, mit e szép birtokra felvettem, egy Culross János nevü gazdag gyártulajdonostól kaptam. Azt hiszem hogy fiára Culross Hermanra emlékezel?

A Lady Jantha büszke ajkain a lehajtatlan megvetés hideg mosolya vonult át, de nem válaszolt.

— Ez az adósság engemet nem sokára nyugtalanitott, folytatá az atyja. Ezt az öszveget könnyedén megtakarithattam volna, de mindig többet költöttem a jövedelemnél. Azt gondoltam, hogy egy szerencsés vállalat mindent kifizet. Janthám, tíz évvel ezelőtt erős kisértetbe jöttem. Egy uj társaság alakult. Ugy határozták, hogy kevés részvényesek legyenek, s a vállalat nagy reményeket füztek. Egy mexikói ezüstbányának a dolgoztatása forgott szóba. Ügynököm felkeresett, hogy beszéljen velem; nem tudott másról gondolkozni és beszélni csak a roppant osztalékról, arról a rengeteg pénzről a mit csinálni lehetne.

És én pénzszomjas és kapzsi voltam, ah, Jantha, kapzsiságomért megbünhődtem. Azt mondták, hogy a ki e vállalatba tíz ezer fontot fektet az nem sokára milliomos lesz. Az erre vonatkozó irományokat mind átolvastam, a számokat keresztül vizsgáltam, hosszasan és aggodalmasan gondolkoztam felette.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

mult évben a lépést az állami iskola megnyerése iránt, tudva, hogy más módon itt a törvényes igényeknek és különösen a mi viszonyainknak megfelelő iskola létre nem jöhet. És mert államunk jelenlegi pénzügyi viszonyai közt azon lehetőséget is fel számitásba vennünk, hogy az iskola iránti kérésünk, bár ennek jogos volta elvitathatlan, mégis talán hosszabb ideig is teljesitetlen maradhat, — tartottuk kötelességünknek, az erdélyi magyar közművelődési egyesületet culturalis viszonyainkról ez uton tájékoztatni és ennek nagytekintetü igazgató választmányához egyidejüleg azon kérést intézni, miszerint tekintve azon körülményt, hogy emlitett folyamodásunk benyujtása óta már a második tanév is vége felé jár, maga részéről is, mint a magyar nemzeti művelődésnek a magas kormány után leghivatottabb, legodaadóbb és bizonyos tekintetben ennél is függetlenebb terjesztője, Erdőszentgyörgy községét nagybecsü figyelmére méltatni és gondozását erre is kiterjeszteni kegyeskedjék.

Erdőszentgyörgy, 1887. márcz. 29.

Losonczi József, ref. pap. Nagy Dénes, h. ügyvéd. Osztián Antal, m. kir. postamester. Tomcsik Jenő, gyógyszerész. Gellért Márton, ev. ref. tanitó. —

Abrahám Lipót,
izr. hitk. tanitó.

A munkács beszkidi vasut megujitása.

Stry. april 4.

A vasutvonal megnyitása felette érdekes ünnepéllyé és magyar-lengyel testvériesülési manifesztummá alakult. Rövid tartózkodás után a megnyitó vonat Szolyva-Hársfalváról tovább haladt Vócsi állomásig, mely 10 kmnyire fekszik s innen Zinykán, Valóczon, Kis-Szolyván át egyenesen Beszkid felé.

Az egész vonalon számos részlet odamutat, hogy katonai czélokra intézkedések történtek. Az összes nagyobb állomásokon, így nevezetesen Sátor-Alja-Ujhelyen, Munkácson és Szolyván háboru esetére nagyobb kórházak vannak berendezve. Schönborn gr. hasonló czélra felajánlotta szentmiklósi kastélyát a vörös-kereszt-egyletnek.

A beszkidi tunnel előtt gazdagon diszitott csarnok volt emelve, mely előtt a vonat megállott. Ludwigh igazgatósági elnök itt üdvözlő beszédet intézett Baross miniszterhez, ki meleg szavakban mondott köszönetet s kijelentette, hogy király ő felsége felsőbb elhatározásával Nagy János és Nagy László miniszteri tanácsosoknak legmagasabb elismerést fejezte ki, továbbá Banovits főelügyelőnek a vaskoronarend III. osztályu jelvényeit, Czekedius Aurél müszaki tanácsosnak és Bachmayer József főmérnöknek a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét Bodnár Gyula és Purghy Ferencz főmérnök a koronás aranyérdemkeresztet, Polák K. M és Bergmann Ernő mérnököknek valamint Bénki J. és Pulszky Garibaldi segédmérnököknek az arany-érdemkeresztet s végre az épitési vállalat rendkivüli érdemeinek elismeréseül az épités vezetőjének, Müller Frigyes mérnöknek, a vaskoronarend III. osztályu jelvényeit méltóztatott adományozni.

Ezután Ivánka Imre az északnyugoti vasut igazgatója, fejezte ki köszönetét a miniszternek, kinek válasza után a társaság folytatta utját a beszkidi alaguton át. Beszkid állomáson. Baross minisztert Zaleski helytartó, hg. Würtemberg táborszernagy, parancsnokló tábornok, Czedik udvari tanácsos a cs. kir. osztrák államvasutak vezérigazgatója, Baquehem kereskedelmi miniszter képviseletében, ki az osztrák urakházának mai ülése által akadályozva volt a megjelenésben, Bischoff udvari tanácsos, Wittek osztályfőnök és Löbel tartományi főnök üdvözölték.

Beszkid állomásáról a vonat a társaságot minden megállapodás nélkül vitte Stry felé. Stry-ben a vonatot a Hymnusz s a Rákóczy-indulóval fogadták. — A társaság ezután a gazdagon diszitett teremben bankettre ült egybe, melybe a tartományi bizottság képviselője, Pietruski mondta az első felköszöntőt lengyelül, azután németül ő felségére; ezután Zaleski felolvasta Baquehem őrgróf kereskedelmi miniszter üdvözlő táviratát. Szólottak még Wittek báró osztályfőnök, Abrahamovicz képviselő lengyel nyelven, Baross miniszter, Würtemberg hg. táborszernagy, Ludvigh igazgatósági elnök, Tajnel főjegyző, Guttenberg ezredest Romarzkan br. képviselő, Ivánka Imre és Bischoff udvari tanácsos.

Délután 5 órakor a társaság utrakelt vissza Munkács felé.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, április 6.

— **Br. Bánffy Ádámot,** az Erdélyi Gazdasági Egylet tevékeny alelnökét s az erdélyi közélet buzgó előharczosát, mint részvéttel értesülünk, veszélyes kór támadta meg: jobb állán egy daganat keletkezett, mely napról-napra fenyegetőbb növekedést vett föl, ugy hogy a kezelő orvosok dr. Brandt és dr. Purjesz nem mertek hozzáfogni egy kényes mütéthez, mindaddig, mig consiliumot nem tartanak; e czélból ma dr. *Lumniczer* Sándor, a budapesti egyetem hires tanára s felsőházi tag Kolozsvárra érkezett, hogy résztvegyen az orvosi tanácskozásban. Ohajtjuk, hogy az ifju főur minél előbb ismét teljes egészségnek örvendjen.

— **Lázár Ádám** orsz. képviselő ellen egy röpirat jelent meg a közelebbi napokban. E röpiratra vonatkozólag Lázár Ádám lapunk utján is kijelenteni óhajtja, hogy a röpirat szerzője ellen „rágalmazás, becsületsértés és zsarolás miatt a bünvádi följelentéseket“ megtette.

— **Az E. M. K. E.** javára ma *Haller* Zsuzsa k. a. egerbegyi tanitónő utján 38 frtot vettünk, mint az Egerbegyen e hó 2-én az EMKE javára rendezett hangverseny-nyel összekötött tánczestély tiszta jövedelmét. Ez alkalommal felülfizettek: Papp Gyuláné 3 frt, Dr. Adorján Jenő 2 frt, Zathureczky Károlyné 1 frt, Fekete Gyuláné 2 frt, Lőrinczi Lajosné 1 frt, Molnár János tanitó 1 frt, Tolvaj Tinka k. a. 40 kr, Auer Ferencz 2 frt, Fodor Károly 1 frt, Szilágyi Leopold 1 frt, N. N. 50 kr. Összes felülfizetés 14 frt 90 kr, melyel együtt a tiszta jövedelem 38 frtot tesz. A beküldött összeget rendeltetése helyére juttattuk.

— **Ersten Sieb. Stearinkerzen und Seifen fabrik.** Egy ily ékes németczimmel jeleskedő nagy szebeni fabrikából kaptunk ma még ékesebb német nyelven szerkesztett „Preis-Courantot“. Hát bizony szép dolog, ha Magyarországon alapitott gyárak jó gyertyát és szappant termelnek, de még szebb volna ha portékájukat magyarul ajánlanák a magyar fogyasztóknak, igy mindenesetre nagyobb kresletet tudnának biztositani czikkeiknek, mintha érthetetlen nyelven élhetetlenkednek. Franczia és német gyárosok tudnak magyar árjegyzékeket küldeni Magyarországba, s a hazai gyárak németül okvetetlenkednek. Igy aztán ne csudálkozzanak, ha más portéka után nézünk, s nem az övéket fogyasztjuk.

— **Elischer József** tanácsos, a n.-szebeni tankerület főigazgatója közelebbről háromhetet töltött Brassóban. Ott léte alatt meglátogatta a róm. kath., szász s román főgymnáziumokat, az áll. főiskolát, a szász s román reáliskolákat.

— **Kinevezés.** *Dobiecki* Sándor, előbb a kolozsvári osztálymérnökségnél, utóbb Brassóban alkalmazásban lévő államvasuti főmérnök, ministeri főmérnökké neveztetett ki.

— **Kegyeletes ünnepet** ült vasárnap este a brassói polgári kör. Mint nekünk irják ez alkalommal leplezték le a kör volt elnökeinek *Kászoni* Istvánnak és *Csia* Istvánnak arczképeit. A kör csinosan feldiszitett terme válogatott közönséggel telt meg. Az iparos ifjak dalárdája a Hymnust énekelte, melynek elhangzása után *Pap* Ferencz körelnök tartott megnyitó beszédet, utána *Józsa* Mihály a Kászonyi István, *Zajzon* János pedig a Csia István életét vázolták emelkedett szellemü emlékbeszédekben méltatva érdemeiket. Ezután a dalárda éneke, majd közvacsora következett, melyen 80-an vettek részt. A leleplezett arczképek a kör helyiségében helyeztettek el.

— **Halálozás.** Gyászlapot vettünk, mely szerint Toldalagi Nyárádi Izsák birtokos, Deésen e hó 4-én életének 63-ik évében meghalt.

— **Gyalogkirándulók utó csapatja.** Tegnap délután jöttek haza az athletikai clubnak ama tagjai, kik virágvasárnapjan d. u. utrakelve, hétfőn reggel 8 kor a tordai hegyek közé gyalogoltak. Részben tanulmányokat teendő, megmászták a hasadék körüli hegyeket, behatoltak a barlangokba s átmentek a hasadékon. Innen Mészkő és Szentmihályfalván át mentek Tordára. Tordán megtekintették a sóbányát s ama nevezetes nagy hidat az aranyoson. Kedden délelőtt a turi hegyeket s hasadékot szemlélték meg s e kis séta gyaloglásból d. u. 5 órakor értek haza.

— **A posta takarékpénztárakról** tart érdekes felolvasásokat Csikmegye nagyobb helységeiben László Ferencz szentdomokosi postamester. Körutjában már is több helyt sokan léptek be az üdvös intézmény pártfogásába.

— **Katona-szabaditó pópa.** A kézdivásárhelyi törvényszék április 1-én egy katonaszabaditó oláh pópa bünügyében tartott végtárgyalást. Az ügy a következő: Márkosi Bukur Mariut 12 gyermekkel áldotta meg az isten és pedig 5 fiuval és 7 leánynyal. Ősi szokás szerint a román ifjak inkább szeretik otthon a juhokat őrizni, mint a hazáért fegyvert viselni. Bukur Mariu uram egyik fia Stefán is abban a bajban szenvedett, hogy szeretett volna a katonaságtól valami uton megszabadulni. Minthogy az ügyet más módon elintézni nem lehetett, a jó Stefán elment Dragariu Kristóf márkosi pópához, hogy az hivatalosan igazolja, miszerint ő szülői egyetlen fia és fenntartója. A jólelkü pópa kiadta a hivatalosbizonyitványt, hogy Stefán egyetlen fia apjának s e bizonyitvány alapján Stefánt a hadkötelezettség alól fölmentették. Ez 1869-ben történt. A pópa 10 éven keresztül mindig kiadta a bizonyitványt s a felmentés mindig megtörtént. Az 1880-ik évben a szolgabiró neszét vette a csalásnak s jelentést tett, melynek következtében Stefánt 30 éves korában 10 évre besorozták a 64-ik ezredhez a bünügyi vizsgálatot pedig meginditották Dragariu Kristóf pópa és Szakács Alexa esküdt ellen, kik a hivatalos bizonyitványokat aláirták. — April 1-én tartották meg a végtárgyalást, minek az az eredménye lett, hogy Szakács Alexot és Bukur Stefánt bizonyitékok elégtelensége miatt fölmentették, Dragariu Kristóf pópát azonban tegyveres erő elleni vétségért a bttkv. 449. § alapján 100 frt fő- és 50 frt mellékbüntetésre és a bünvádi eljárási költségek hordozására itélték.

— **Tanári pályázat.** A nagyszebeni állami főgymnáziumnál betöltendő tanári állomásra, melylyel a történelem és földrajz, esetleg a magyar nyelv tanitásának kötelezettsége, 1200 frtnyi évi fizetés, 200 forint lakpénz és a szabályszerü öt éves pótlék élvezete van összekötve, pályázat hirdettetik. Pályázók kérvényüket a nagyszebeni tankerületi kir. főigazgatóhoz f. hó 30-ig küldjék be.

— **A szabadkai nagy lopás** tettesei, mint Rumából jelentik, kézrekerültek. Mirkovics Timóth rumai rendőrbiztos nyomozta ki, hogy kik törtek be Szabadkán Geigerhez s rabolták el pénzszekrényét. A tettesek már el is vannak fogva s önbeismerésben vannak. A halas környékén lakó bünrészesek szintén kézrekerültek.

— **Megkegyelmezés.** A király megkegyelmezett Szikora Ferencz és Vrabecz János fegyenczeknek, kiket mind a három forum kötél általi halálra itélt, mert a 15 évi fegyház büntetéssel sujtott Vrabecz Máriával együtt, ennek férjét megölték. A királyi kegyelem Szikora Ferencz és Vrabecz János halálos büntetését életfogytiglani fegyházra változtatta

— **Uj hid a Dunán.** Pozsonyból irják, hogy a Duna ottani áthidalásának kérdése elvégre a megvalósulás stádiumába lépett s rövid időn megkezdhetik a Dunst altábornagy által a város közönségének felajánlott terv kivitelét. A kérdés pénzügyi megoldását állitólag a bécsi Länderbank vállalta magára, melylyel pozsonyi hirek szerint, a szerződés tegnap reggel mar meg is köttetetett.

— **Öngyilkos doktor filozofiae.** A nyitramegye vitteneczi születésü Morgenstern bölcsészettudor vasárnap este beugrott a Duna-csatornába s ott fulladt. A szerencsétlen embert a nyomor kergette a halálba. Morgenstern ugyanis azelőtt hirlapiró volt, hol Bécsben, hol Berlinben, ujabb időben azonban nem tudott alkalmazást kapni. A berlini hires Stöcker-féle pörben mint tanu szerepelt s vallomása Stöcker mellett szólott.

— **Megőrült tanár.** Dr. Ring Mihály, a pozsonyi jogakadémia tanára megőrült. Az utczán járva oly feltünő magaviseletet tanusitot, hogy a rendőrség szükségesnek látta közbelépni s lakására vitetni. Ott aztán dühöngő rohamok törtek ki rajta, ugy, hogy az őrültek házába kellett szállitani. A társasélethen is kedvelt tanár szomoru sorsa Pozsonyban általános részvétet kelt.

— **Talált hulla.** Nagyváradon vasárnap reggel Illés Benjamin nevü vasuti munkást halva találták az állomás egyik félreeső helyén. A orvos rendőri bonczolás több halált okozó ütést állapitott meg

— **A pétervári rendőrfőnök** öngyilkossági kisérlete. A „Frankfurter Ztg“ pétervári jelentése szerint Gresser tábornok pétervári rendőrfőnök öngyilkossági kisérletet követett el, miután a czár Gacsinában heves szemrehányásokkal illette a legutóbb történt merénylet-kisérletek miatt.

VÁROSI HIREK.

— **Egyetemünk ifjusága és Meszlényi Lajos.** Egyetemünk ifjusága tudvalevőleg csatlakozását jelentette ki a fővárosi testvér egyetem ama mozgalmához, melyet a magyar nyelvü tiszti vizsga tárgyában adott honvédelmi miniszteri válasz felkeltett. Az ifjuság e tárgyban tartott gyülésén üdvözlő táviratot küldött Meszlényi Lajos képviselőhöz, ki annak idején e kérdésben a minisztert meginterpellálta. Meszlényi képviselő az üdvözlő táviratra tegnap a következő sürgöny választ küldte az ifjuság elnökéhez: „Távollétem miatt csak ma köszönhetem meg az ifjuságnak hozzám intézett üdvözletét; köszönetem, miután a haza iránti legelemibb kötelesség teljesitése nem érdem, köszönetem sem vonatkozhatik az önök kitüntető üdvözletére, hanem mert abban a kolozsvari egyetem ifjusága is bebizonyitotta s nekem alkalmat adott azon meggyőződésre, hogy önök nemzetünk iránti legelemibb kötelességeik magaslatán állanak, ezért fogadják legforróbb köszönetemet! Sziveskedjék közölni az egyetem ifjuságával is. Meszlényi Lajos képviselő.

— **A virágbazárról** szóló tudósitásunk kiegészitéseül a rendező bizottság felkérése következtében megemlitjük, hogy a szombati hangverseny alkalmával *Szilasi* Irén k. a. is közreműködött, s a rendezőség felkérése következtében a hangversenyt megelőzőleg csak félórával vállalkozott a közreműködésre.

— **A virágbazár** alkalmával kisorsolt, de még át nem vett nyeremény tárgyak, mint velünk ujabban közlik nem Kovácsi Antalné, hanem Gr. Esterházy Jánosné urhölgynél (Beltorda utcza) vannak letéve, hol azok átvehetők.

— **A vashid dolga.** Elköltöttek a kisajátitásokra sok ezer forintot, beadattak különféle tervek, melyek nem acceptáltattak. Megbizatott végül a Schlick-féle czég egy vashid tervrajzainak s költségvetésének elkészitésére. És ott penészedett a terv hónapokon keresztül, mig nemrégiben csakugyan leküldte valahára a gyár. Közérdekü dolog levén, utánna jártunk megtudni a tanácsnál, mi lesz a leküldött munkálattal? Azt a választ kaptuk, hogy „a közmunka bizottság csak úgy rápillantott a tervekre“ s azután átadta a müszaki albizottságnak, mely véleményét talán a jövő héten fogja elreferálni. Egyéb felvilágositást nem kaptunk. Már most azt szeretnők tudni, valjon az épitendő vashid ügye, hivatalos titok e, vagy nem? tartozik-e a közönségre, vagy nem? s alkalmas-e a vashid ügye arra, hogy hivatalos titok gyanánt bedugaszolt palaczkban tartassék, melyen keresztül ne lásson emberi szem, s melyről ne halljon bár egy árva kukkot emberi fül? Ha a közmunka bizottság csak úgy „rápillant“ a tervekre, mi a közönség szolgalatában ő értesitést akarunk adni mindenről, mi a közönségre tartozik. Ez akaratunk a tanács hallgatása miatt im lehetetlenné van téve, miért is mindenkit, ki a város intelligens, s a közdolgok iránt érdeklődő polgárai közül valamit tudni szeretne a vashid leérkezett terveiről — a tanácshoz utasitunk ezennel, s azon bedugaszolt, sötét palaczkhoz, melyben e tervek napok óta tartatnak.

— **Népfelkelési mozgalmak.** A honvédelmi miniszter leiratot intézett Kolozsvár város hatóságához, melyben azon népfelkelési kötelezettséggel biró városi tisztviselők összeirását rendeli meg, a kik a közszolgálat érdekében nélkülözhetlenek. — A tanács mint értesülünk össze is iratta ezen tisztviselőket, kiknek száma 45 re megy, s azon megjegyzéssel terjeszti fel a névjegyzéket hogy a népfelkelésre kötelezett tisztviselők közül a közszolgálat érzékenyebb hátránya nélkül egy sem nélkülözhető.

— **Uj tudor.** Egyetemünkön ma délben avatták fel Bartha Béla urat a jogtudományok tudorává.

— **Halálozás.** Városunknak egy érdemes agg polgára halt meg tegnap: id. Pataky Sándor, a nagy kiterjedésü sárospataki Pataky-család egyik tagja, ki régebben az erdelyi kir. főkormányszéknél szolgált, tegnap hosszu szenvedés után 75 éves korában elhunyt. Az érdemes aggastyán halálát özvegye és négy gyermeke, köztük ifj. Pataky S. városi tanácsjegyző és dr. Pataky Jenő gyászolják. Béke poraira!

— **Kirándulás Brassóba.** A kolozsváriak mult esztendei beszterczei kirándulásának jó sikere kivánatossá tesz egy ujabb kirándulást, ezuttal Brassóba. Különösen az iparral foglalkozó osztály érdekében ily kirándulások nagyon is kivánatosak. A beszterczei ut jó hatásai most érezhetők azon iparosok körében, kik a látottakat hasznukra tudják forditani, s elég felvilágosodottak arra, hogy a kevésbbé tudott dolgokról magyarázatokat kérjenek azoktól, kik e dolgokat jobban tudják. A brassói kirándulás tervét im felvetjük, s ohajtjuk, hogy az intéző körök mentől hamarább nyélbe üssék. A pünkösd legalkalmasabb idő volna.

— **A városi szervezeti szabályrendelet** tárgyában ma a belügyminisztertől leirat érkezett a tanácshoz. A leirat a mult év közepén életbeléptetett uj törvényhatósági törvény (1886. XXI. t. cz.) alapján a városi szabályrendeleten tett ideiglenes módositásokkal foglalkozik, melyek közül többet visszavet a belügyminiszter és utasitásokat ad, melyek szerint az uj szabályrendelet győkeresen és végleg átdolgozandó; igy p. o. kimondja a belügyminiszter, hogy a hallgatóság eltávolitása (a közgyülési teremből, 10 tag inditványára) szabályrendeletileg nem decretálható, az árvaszéki elnök nem lehet polgármesteri helyettes s a tanácsban sem birhat szavazatjoggal; a *„tanácsjegyző“* kifejezés helyett *„aljegyző“*. a *„tanácsos“* szó helyett *„tanácsnok“* használandó, stb. E módositások felett legközelebb fog a közgyülés határozni, midőn a már kész *végleges* szabályrendeleti javaslat is tárgyaltatni fog.

— **Egy fiucska** esett be tegnap a Szamosba. Hamar kifogták azonban a hideg fürdőből, s egy kis ijedtségen kivül egyéb baja nem történt.

— **Dohánylopáson** érte a helyi dohánygyár igazgatója Vigh Györgyné napszámosnőt s tegnap feljelentést tevén a rendőrségnél, motozást ejtettek meg a tettes lakásán, mely azonban nem vezetett eredményre.

— **Rendőri hirek.** — *A széchenyi-téren* A. N. részegen tegnap több rendbeli kihágást követett el. A dologházban ül. — *Két fekete kalapot* fogtak ki tegnap a szamosból, melyek csendesen usztak a vizen alá a sok találgatásra adtak alkalmat gazdájok ki- és hol léte miatt a szemlélőknek. A rendőrségnél őrzeménybe vétettek.

— **Nyilvános köszönet.** A helybeli *iparos-egylet választmánya* a kolozsvári épitő, fa- és vasipari tanműhelyek számára rajzminták behelyezésére 50 frtot szavazott meg. Fogadja a nemesen adakozó választmány intézetünk érdekében gyakorolt jótékonyságáért a felügyelő bizottság nevében legmelegebb köszönetünket. *Sigmond* Dezső, elnök. *Ferenczi* Zoltán, jegyző.

— **Nyilvános köszönet.** *Vörös* Sándor igazgató tanár ur a gazdasági olvasó körökben tartott felolvasása alkalmával ujabban 5 drb, *Sipos* Károly ur 4 drb, dr. *Engel* Gábor ur 3 drb és *Ilyés* István ur 4 drb könyvet voltak szivesek az olvasó körök részére adományozni. A kolozsvári gazdasági egylet kerti gazdasággal foglalkozó tagjai között szétosztott magvak bevásárlásánál az előnyös árak engedélyezése mellett a gazdasági czél minél sikeresebb elérése és kisérlet tétele szempontjából *Fröchlich* Alajos ur a Tauffer Ferencz magkereskedésének érdemes utóda 20 frt értékü magot ajándékozott. Fogadják a nemes szivü adakozók e becses adományokért összesen és egyenként a kolozsvári gazdasági egyletnek e kelyen is nyilvánitott leghálásabb köszönetét. A kolozsvári gazdasági egylet megbizásából. Kondás Ferencz e. titkár.

IRODALOM.

* **Az „Eredeti Magyar Daltár“** 2 ik füzete Hoós János dévai állami tanitóképezdei zene tanár szerkesztése mellett 8 oldalon 7 eredeti nép és müdal tartalommal jelent meg: A folyóirat életrevalósága és hézagpótló volta mellett tanuskodik ama körülmény is, hogy Ő csász. kir. Fensége Mária Dorottya Főherczegnő azon magas kitüntetésben részesité a folyóiratot, hogy annak előfizetői sorába lépni kegyeskedett. Előfizetési ára: Egész évre 4 frt. Fél évre 2 frt. Negyed évre 1 frt. Egyes szám ára 60 kr. Előfizethetni az „Eredeti Magyar Daltár“ szerkesztőségénél Déván (Hunyadm.)

* **Az „Ország-Világ“** e heti száma sikerült rajzokat hoz a munkács-beszkidi strategiai vasutrról, melyet tudvalevőleg e hó 4-én nyitnak meg ünnepélyesen. Ugyan e számban van közölve az Ipolyi szivének urnája, melyet márcz. 28 án helyeztek el a beszterczebányai Barbarakápolnában. A czimlapon Patrubány Gergely dr., Budapest nyugalomba lépett főorvosának arczképe van, Székely Józseftől irt életrajzzal. A képek közül különösen kiválik Karvaly két humoros kabinet képe, a melyek a sör és a bor hatását tüntetik föl. A közlemények is válogatottak. E számba a következők irtak: Pásztói, Abonyi Árpád, Tolnai Lajos, Május, Szántó Kálmán, Gaal Mózes stb.

MÜVÉSZET.

* **Hangverseny,** még pedig igen sikerült hangverseny gyüjtött tegnap nagy elegáns, bár nem nagy közönséget a városi Vigadóba. A legmagyarosabb hangszer vitte ezuttal a főszerepet: a czimbalom. B. Wizer Károly ur és neje és Kaszner Károly ur (Budapestről) mutatták be ezuttal a kedves hangszert, még pedig olyan bravurral, hogy mindenki csak sajnálhatja, a ki nem volt jelen, az elmulasztott élvezetet. Az előadók mindenike valóban rendkivüli tökélylyel kezeli nemzeti hangszerünket; finom és gyöngéd játéknk, de a mely még sem nélkülözi az erőteljességet sem, bebizonyitották, hogy e hangszer méltó helyet foglalhat a „legelegánsabb“ hangszer mellett is a hangverseny-termekben. Wizer ur s neje és Kaszner ur több darabot adtak elő hol soloban, egy czimbalmon, hol kettősben és hármasban, hol meg zenekiséret mellett. A válogatott müértő közönség el volt ragadtatva a müvészi játék által s több számot meg is ujráztatott. Az estélynek nemkevésbbé kiváló érdekességet kölcsönözött *Balogh* Gy. né urasszony, ki két izben énekelt népdalokat azzal a gyujtó hatással, ahogy csak ő tud. A hangverseny tisztajövedelmét a rendezők az E. M. K. E.-nek ajánlották fel.

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsdéről.

Bpest, apr. 5.

Gabonaüzlet. Buzát ma gyengén kináltak. A kereslet korlátolt volt, elkelt vagy 8000 métermázsa szilárd irányzat mellett változatlan árakon.

Egyéb gabnanemüekben csekély forgalom változatlan árakon.

Határidőüzlet. A határidőüzletben a szilárd irányzat továbbra is érvényben maradt.

Hivatalos jegyzések:

Szokványbuza tavaszra 9.28—9.30 forinton. — őszre 8.32—8.34 frton. — Tengeri 1887. május—juniusra 5.90—5.97 frton. — Zab tavaszra 6.23—6.25 frton. — Zab őszre 6.18—6.20 frton. — Káposztarepcze 11——11 frton.

Értéküzlet. A gyöngébb esti árfolyamok daczára a mai előtőzsdén kedvezőtlen hangulat uralkodott; a hitelrészvények és járadékok emelkedtek. Az előbbiek 281.80—282.282.20-on, az utóbbiak 101.70—101.85-ön keltek. Papirjáradék 88.20.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS
BARTHA MIKLÓS.

NYILTTÉR.*)

Figyelemre méltó!

Ezennel van szerencsém a n. érd. közönségnek szives tudomására hozni, hogy a **Belmonostor-utczában** *özv. Donogányné* házában egy teljesen njonnan berendezett

illatszer-, pipere-szappanok és toilette czikkekből

álló üzletet nyitottam, melyet a fővárosokban létező ilynémü üzletek mintájára rendeztem be, ugy hogy az minden irányban a mai kornak megfelelő legyen és főleg arra fogom törekvésemet irányitani, hogy a n. é. közönségnek teljes megelégedését kiérdemeljem.

A midőn kérem a tul lapon megjelent hirdetésemet becses figyelmére méltatni, — ajánlom magam és jegyzek

kiváló tisztelettel
Tischler V.

*) Ezen rovat tartalmáért nem vállalunk felelősséget Szerk.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIRDETÉSEK.

Szám 833—1887. 222. (2—3)
főszb.

Hirdetmény.

Marokháza községbeni összesitett és arányositott

italmérési-jog

hat egymásután következő, s ezen évi ápril hó 24. napján kezdődő évre

f. hó 14. napján délelőtt 9 órakor

megnyitandó nyilvános szóbeli árverezés utján helyt **Marokházán** a legtöbbet igérőnek általam haszonbérbe ki fog adatni.

Az árverezési és haszonbérleti feltételek a szavai körjegyzőnél megtudhatók.

Mocsi járás főszolgabirójától.

Mocs, 1887. április hó 1-én.

Mayr János,
főszbiró.

Uj magüzlet!

Van szerencsém a helyi, ugy a vidéki t. gazdaközönséggel tudatni, hogy **füszer-üzletemet** ez idényen mindennemü

gazdasági-, kerti-, veteményi- és virágmagvakkal

is berendeztem.

Árjegyzéket kivánatra bérmentve küldök.

Kiváló tisztelettel

174. (4—10) **Novák Victor.**

!!! Husvéti öntözők !!!

!!! Toilette-pipere szappanok legnagyobb választékban !!!

!!! UJ ÜZLET-NYITÁS !!!

TISCHLER V.

(Belmonostor-utcza Özv. Donogányné házában.)

Ajánlja ujonnan berendezett s dúsan ellátott

illat, szépitő szerek, pipere szappanok és toilette cikkek

üzletét; különösen:

1. **Husvéti öntöző kellékek:** u. m. **rózsa bimbók**, kis- és nagy **ibolya csokrok**, szegfü- és **rózsa csokrok**, **Bébe babák**, **madarak**, **szivarok**, **óralánczok**, **horgany lemez**, **szökő kutak**, **ruggany mézga gyürüvel** és **husvéti tojásokat**, eddig még Kolozsvárt nem letezett választékban.
2. Valódi franczia-, német- és angol **illatszereket.**
3. Finom franczia-, német jappani szappanokat,
4. Fog-vizek, porok és szappanokat.
5. Finom franczia- és német leghiresebb rizsporokat.
6. Franczia- és angol **fogkeféket.**
7. Franczia- és német **haj- és ruhakeféket.**
8. Toilette és utazó **tükröket.**
9. **Fésüket:** fehér és fekete szaruból, rugany mézga, tajok, elefántcsont és franczia bival szaruból.
10. **Tajok**, ruganymézga-, gyöngyház- és szaru-**hajtűk** és **női fésüket.**
11. **Legfinomabb szivacsokat** és számtalan e szakmába vágó elő nem sorolható tárgyakat *a legjutányosabb árak mellett.*

!! Franczia-, német- és angol illatszerek nagy választékban !!

!!! Hölgyek figyelmébe !!!

JURYTAG BUDAPESTEN 1885.

MATUTSEK JÓZSEF

Kolozsvárt, főtér 17. sz.

21 ÉV ÓTA FENÁLLÓ CZIPESZ ÜZLETE.

Ajánlja minden idényre dusan ellátott

férfi-, női- és gyermek lábbeli

nagy raktárát.

477 (26—*)

Megrendelések a legujabb divat szerint jó tartós anyagból, ugy szintén a legrövidebb időben lehető gyorsan és pontosan teljesittetnek

Vidéki megrendelések beküldött merték esetleg viselt lábbeli minta utá teljesittetnek.

Van szerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, hogy bevásárlási utamból haza érkezvén,

NŐI-RUHA ÜZLETEMET

ugymint: nagyválasztéku **eső-köpeny**, **mantillet**, **jaquettek**, **leány-köpeny** stb. az idénynek és tisztelt vevőim minden igényeinek megfelelőleg a legbátrabban felajánlhatom.

Egyuttal bátor vagyok tudomására hozni, hogy fenti üzletemet áthelyeztem: **Főtér, plébániai épület, Hirschfeld Sándor üzlete melletti helyiségbe,** a hol dus választékban szolgálhatok a legdivatosabb

kész férfi- és gyermek ruhákkal, kalapokkal és czipőkkel;

továbbá egy kitünő szabászszal rendelkezvén, azon helyzetben vagyok, hogy raktáramon levő **honi- és külföldi szöveteimből** a kornak megfelelő mindennemü megrendeléseket elfogadhassak és a legkényesebb igényeknek is megfelelhessek.

Miután a n. é. közönség eddig is, jó minőségü s árai és kifogástalan kiszolgálásomról meggyőződvén, nagybecsü bizalmával megajándékozni kegyeskedett, kérem e bizalmat továbbra is részemre fentartani, melynek kiérdemlése mindig főtörekvésem leend.

Teljes tisztelettel

REGENBOGEN ZS.
Főtér, plébániai épület.

191. (6—6)

TAVASZI IDÉNYRE!

Diszitett kalapok, kalapformák és **hozzávaló diszek, napernyők** és **legyezők, esőköpenyek** és **Jaquettek,** valamint számtalan legujabb divatu tárgyak **dús választékban** megérkeztek és **feltünő olcsó árban** kaphatók

BETEGH PÉTER

női pipere raktárában, Kolozsvártt, Főtér.

Miederekből gyári raktár. — Batist és len himzésekből gyári raktár. — Szinházi- és sirkoszorukból gyári raktár.

Kalapok és fejdiszek átalakitását és formázását felelősség mellett elvállalom.

Teljes tisztelettel

212. (4—x) BETEGH PÉTER.

Eszéki arczkenőcs szappan és rizspor föraktár.

Férfi- és női fehérnemük, czipők, kalapok és divatáruk nagy raktára.

FŐRAKTÁR: Kolozsvártt, Báró Jósika-ház. **Kohn Lajos** FIOKÜZLET: DEÉSEN, Tüzes Karácsonyi ház

Van szerencsém a n. érd. közönségnek becses tudomására hozni, hogy helybeli és deési fioküzletemet a

tavaszi és nyári idényre

tetemesen s uj czikkekkel berendeztem.

Elsőrendü bel- és külföldi gyárakkal való kiterjedt összeköttetéseim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy csinos, izléses árukat csodás olcsó áron szolgálhatok.

Üzletemben mindennemü galanteriai, nürinbergi rövid diszmü és gyermekjátékok nagy választékban kaphatók. Továbbá: férfi-, női **fehérnemük, czipők, kalapok, kesztyük, nyakkendők, nap- és esőernyők, sétapálczák,** angol, franczia, valamint belföldi **illatszerek**, szines és fehér **kötőgyapottak, háraszok, rüschek, szalagok, derékfüzők, czipkék, himzések** és **himzett kezdett munkák** nagy választékban, **kézi-, kötő-** és **munkakosarak, albumok, virágtartók;** mindennféle **evőeszközök, zsebkések, pénz-, szivar-** és **dohánytárczák, arczképkeretek, haj-, fog-** és **ruhakefék, esőköpenyeg, gummi párnák, szemüvegek, kavé készülék, gyertyatartók, mozsarak** és **vasalók,** férfi és női **harisnyák, fő-** és **zsebkendők,** valódi **tajték pipák** és **szipkák, revolverek, legyezők, gyermek kocsik,** mindennemü **Chirurgia tárgyak** s szamtalan e szakmába vágó czikkek nagy választékban és jutányos árakban kaphatók.

Üzletemet a n. érd. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradok teljes tisztelettel

228. (2—x) **KOHN LAJOS.**

Férfi ingek Schwl-féle dupla R. Schiffonból keszitve.

!! HÁBORU !!

A beteg nyaknak, a beteg tüdőnek

az EGGER-féle

dijjutalmazott

MELLPASZTILLÁK,

elismert kitünő szer; sikerrel küzdenek ugy köhögés, nyakbántalmak, rekedtség, tüdőbajoknál, valamint nehéz lélegzésnél és a leghathatósabb szer, mely a legmegbizhatóbban alkalmaztatik nyak- és mellbetegeknél.

Ezen pasztillák dobozokban á 25 és 50 kr., a gyógytárakban kaphatók.

Raktár a következő gyógyszerész uraknál: *dr. Hintz György, dr. Ember Bogdán, Gundhardt Albert, Széky Miklós, Biró János* gyógyszerész urak és *Rácz Jenő* czukrász urnál.

(8—10) 135.

Legujabb és legkedveltebb könnyü 1- és 2-vasu ekék.

KITÜNTETVE TOPOLYÁN ÉS SZOLNOKON.

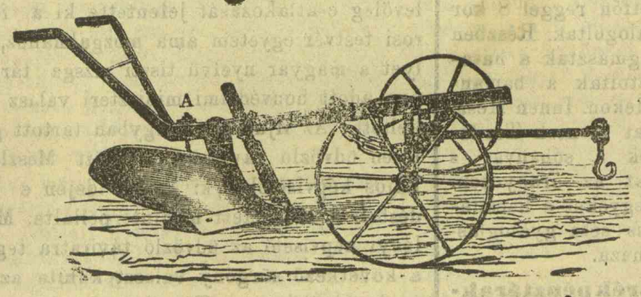

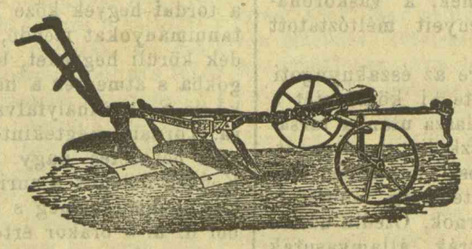

KITÜNTETVE TOPOLYÁN ÉS SZOLNOKON.

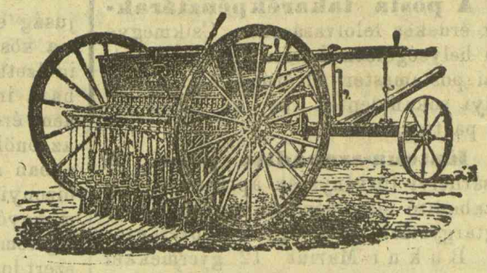

„Yull" szabadalma,

Erdélyben több nagybirtokosnál előnyösen alkalmazva.

Ugyszintén könnyü és javitott „sorvetőgépek" legolcsóbban kaphatók

Tauffer Ferencz utóda

gazdasági gépraktárában, Kolozsvártt, bel közép-utcza 6. szám.

172. (7—x)

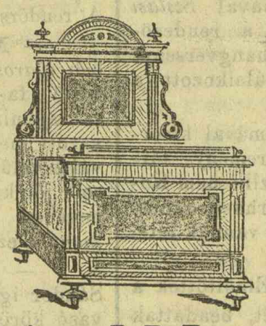

DUCHONY JÁNOS

első és legnagyobb

butorraktára

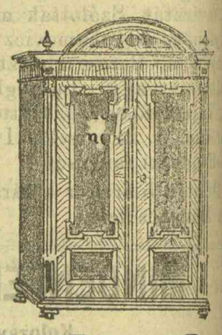

Kolozsvárt, bel-monostor utcza Redout épület 26. sz.

Ajánlja a n. é. közönségnek a legujabb divat szerint és a legmagasabb igényeknek megfelelően a legizlésesebb **KÁRPITOS** munkával valamint mindenféle nagyságu arany diófakeretü

toillette-, fali- és álló-tükrökkel

látott ujonan dusan berendezett raktárát, mely minden tekintetben a fővárosok legnagyobb butorraktáraikkal is bármikor versenyt állhat és feleslegessé teszi, hogy a n. é. közönség igényeit Budapesten avagy Bécsben tettemes költség mellett elégitse ki, köztudomásu lévén, hogy ugy izlés, mint csinosság és tartósság valamint olcsóságra nézve, a nála készült munka mindig győztes versenyt állott. Bátórkodik továbbá egyuttal a n. é, közönség becses figyelmét a saját gyártmányu valamint a magyar hazai ipar fejlesztése és támogatása czéljából legalkalmasabb butorokra nemkülönben a minden fajtáju bel- és külföldi **szőnyegek, ágy-** és **asztaltakarókra** is felhivni.

Teljes kelengye kiállitások igen kedvező feltételek mellett vállaltattnak el.

Ócska butorok a mai divat szerint legizlésesebben, gyorsan és pontosan átalakitattnak nemkülönben elvállaltattnak minden **női himzés munkák** a legizlésesebb montirozás végett igen **jutányos árak mellett.**

A n. é közönségnek eddig tanusitott pártfogását és támogatását továbbra is kérve maradok

tisztelettel

19. (47—*) **DUCHONY JÁNOS.**

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvárt, bel-közép utcza 33. sz.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.